
ADVIES

Voorontwerp van ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling en transitie van ondernemingen

---

Aanvrager	Staatssecretaris Barbara Trachte
Aanvraag ontvangen op	14 november 2022
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Advies aangenomen door de Plenaire vergadering op	15 december 2022

Vooraf

De hervorming van de steun voor de economische ontwikkeling van de ondernemingen wordt momenteel omkaderd door de ordonnantie van 3 mei 2018 (gewijzigd door de ordonnantie van 15 juli 2021), door het besluit van 11 oktober 2018 tot uitvoering van de ordonnantie, evenals door een reeks besluiten die de modaliteiten en voorwaarden van de verschillende steunmaatregelen verduidelijken. De hervorming van deze voorzieningen is voorzien in de Gewestelijke Beleidsverklaring. Deze hervorming past bovendien in het breder kader van de transitie van de Brusselse economie tegen 2030. Deze organiseert het koolstofvrij maken van alle sectoren en versterkt de steun van het Gewest aan de sectoren van de circulaire economie, de sociale economie en de digitalisering van de economie.

De hervorming voorziet de geleidelijke heroriëntering van de overheidssteun op zogenaamde voorbeeldige economische modellen vanuit sociaal en/of milieuoogpunt. Behalve de aangekondigde doelstelling om nog enkel steun te verlenen aan de ondernemingen die voorbeeldig zijn op sociaal en milieuvlak, wil men deze steun eveneens aan een evaluatie onderwerpen en aanpassen teneinde deze relevanter en eenvoudiger te maken en beter in overeenstemming te brengen met de gewestelijke doelstellingen en de noden van de ondernemingen.

In het kader van de Strategie Go4Brussels 2030 heeft Brupartners twee Bijdragen uitgebracht teneinde uiting te geven aan de bezorgdheden van de sociale gesprekspartners over de toepassingsmodaliteiten van de steun¹ en op basis van een principiële nota².

Het voorontwerp van ordonnantie, dat voor advies aan Brupartners wordt voorgelegd, stelt voor om de steun voor de ontwikkeling van de ondernemingen op basis van de volgende hoofdlijnen te hervormen:

- het opnemen van de economische transitie en de mijlpalen van 2024 en 2030 in de ordonnantie;
- het invoeren van nieuwe steunmaatregelen in verband met de economische transitie;
- de opening van de steun voor ondernemers die actief zijn in een tewerkstellingscoöperatie;
- de uitbreiding van de toegang tot steun tot de social-profitondernemingen;
- de herziening van alle regelingen om beter tegemoet te komen aan de behoeften van het bedrijfsleven en de gewestelijke economische prioriteiten;
- het vereenvoudigen van de steun om deze leesbaarder te maken en de slagkracht ervan te vergroten in een context van economische herontwikkeling van het Gewest;
- het toevoegen van de mogelijkheid voor Brussel Economie en Werkgelegenheid om steun te verlenen in andere vormen van tussenkomst, met name in tijden van crisis;
- het aanpassen van de mogelijkheid voor bepaalde steunmaatregelen om binnen de grenzen van de beschikbare begrotingskredieten te opereren, zodat de naleving van het begrotingskader beter kan worden gewaarborgd.

Deze ordonnantie zal bovendien worden aangevuld met verschillende besluiten die met name de definitie van de begrippen van voorbeeldigheid op sociaal en milieuvlak, de criteria voor het verkrijgen van een label en de evaluatiecriteria ervan zullen verduidelijken.

---

¹ C-2022-004-BRUPARTNERS

² C-2022-007-BRUPARTNERS

Advies

Brupartners staat positief tegenover de manier waarop het overleg over de hervorming van de steun voor de economische ontwikkeling van de ondernemingen tot op heden is verlopen. Dit overleg heeft de sociale gesprekspartners toegelaten om bij de verschillende fasen van het proces betrokken te zijn, met naleving van de procedure van de gedeelde prioriteiten van de Strategie Go4Brussels 2030. **Brupartners** moedigt het kabinet van de staatssecretaris belast met Economische Transitie aan om deze werkzaamheden op dezelfde weg verder te zetten, met name wat betreft de opstelling van de uitvoeringsbesluiten betreffende de bepaling van de voorbeeldigheidscriteria en betreffende de concrete toekenningsvoorwaarden van de verschillende soorten steun.

Aangezien het een dossier betreft dat zich inschrijft in het kader van bredere werkzaamheden over de transitie van de Brusselse economie, in het kader waarvan verschillende beleidswerven terzelfder tijd worden gelanceerd, wijst **Brupartners** op de moeilijkheid om zich op grondige wijze over zo'n hervorming uit te spreken, terwijl deze met name betrekking heeft op elementen die elders worden besproken en een rechtstreekse impact op het voorgelegde dossier hebben (zoals de definitie en valorisatie van de voorbeeldigheid op sociaal en milieuvlak). **Brupartners** vraagt dan ook met aandrang om erover te waken dat deze werkzaamheden op coherente wijze verlopen, en herhaalt zijn vraag om op de hoogte te worden gehouden van de beslissingen die in het kader van het geheel van deze dossiers zullen worden genomen.

Tot slot, en vanuit algemeen oogpunt wil **Brupartners** wijzen op een geheel van hinderpalen die door heel wat ondernemers worden ingeroepen op het ogenblik dat zij voor de transitie willen gaan: gebrek aan tijd en middelen, nood aan begeleiding, gebrekkige kennis van de beschikbare technologie (in de brede zin), moeilijkheid om deze technologische middelen te vergelijken, moeilijkheid om bij de verbruikers de toepassing van beginselen inzake economische transitie te valoriseren via langere termijnen of hogere kosten. **Brupartners** vraagt dat in het kader van deze hervorming met deze hindernissen rekening zou worden gehouden en dat er gepaste antwoorden zouden worden aangereikt om deze op te heffen.

1. Algemene beschouwingen

1.1 Stabiliteit van de wetgeving

Brupartners herinnert eraan dat er in 2018 een hervorming van de steun voor economische expansie heeft plaatsgevonden en dat deze werd doorgevoerd met de ordonnantie van 3 mei 2018. De uitvoeringsbesluiten werden aangenomen in de loop van het jaar 2019. Aan het begin van de legislatuur moest een begrotingsaanpassing worden verricht teneinde een overgangseffect tussen het oude en nieuwe systeem te corrigeren. Deze ordonnantie werd vervolgens in 2021 gewijzigd in het kader van de Covid-19-crisis.

Met deze hervorming wil de Regering de ordonnantie en – bijgevolg – de steun aan de ondernemingen grondig herzien. **De representatieve organisaties van werkgevers, middenstand en werkgevers van de social-profitsector** vragen om een stabiele wetgeving voor de ondernemingen. Immers, juridische instabiliteit vormt een bijkomende moeilijkheid voor de ondernemingen die reeds met onvoorzienbare economische crisissen te maken hebben.

1.2 Definitie van voorbeeldigheid op sociaal en milieuvlak

Brupartners wijst erop dat het voor de sociale gesprekspartners moeilijk is om zich in het kader van dit dossier over het voorbeeldigheidsbeginsel uit te spreken terwijl hierover nog moet worden onderhandeld in het kader van de opstelling van regeringsbesluiten.

Brupartners vraagt met aandrang dat de besprekingen over het begrip van voorbeeldigheid op sociaal en milieuvlak voldoende stroomopwaarts van de toepassing van het voorontwerp van ordonnantie, dat vandaag ter advies aan Brupartners wordt voorgelegd, zouden verlopen. **Brupartners** wijst erop dat de sociale en milieuvoorbeeldigheid vele dimensies omvatten die maar moeilijk in een indicator kunnen worden samengevat. Hun beoordeling zal analyses vanwege het Bestuur vergen.

1.3 Toevoeging van het criterium van voorbeeldigheid op economisch vlak

Vandaag zijn enkel twee voorbeeldigheidsbegrippen voorzien, op sociaal en milieuvlak. **Brupartners** herhaalt zijn vraag, die hij reeds heeft geformuleerd in zijn Bijdrage van 14 maart 2022 betreffende de Gewestelijke Strategie voor Economische Transitie, evenals in zijn Bijdrage van 5 mei 2022 betreffende de hervorming van de steun voor de economische ontwikkeling van de ondernemingen, om eveneens een voorbeeldigheids criterium op economisch vlak in aanmerking te nemen om steun voor de economische ontwikkeling van de ondernemingen te genieten. Hij stelt voor dat dit bijkomend criterium van voorbeeldigheid op economisch vlak gebaseerd zou zijn op de groei van de onderneming en/of haar rentabiliteit, het volume van kwaliteitsvolle werkgelegenheid, enz. **Brupartners** meent evenwel dat dit criterium op zich niet volstaat om de toekenning van publieke steun te rechtvaardigen. De onderneming moet eveneens haar voorbeeldigheid op een van de twee andere assen aantonen, zonder aan de andere as schade toe te brengen.

Brupartners herinnert er tevens aan dat het begrip van “gezonde onderneming of onderneming in goede financiële gezondheid” reeds deze richting uitgaat maar nog het voorwerp van gesprekken tussen de Regering en de Brusselse sociale gesprekspartners moet uitmaken.

Hij stelt voor om uit te gaan van de ordonnantie van 23 juli 2018 betreffende de erkenning en ondersteuning van de sociale ondernemingen. Artikel 4 van deze ordonnantie omschrijft de verwezenlijking van een economisch project als volgt:

De verwezenlijking van een economisch project wordt gekenmerkt door:

1. een continue activiteit voor de productie van goederen en/of diensten;
2. een economisch leefbare activiteit;
3. een minimumniveau van bezoldigd kwaliteitsvol en duurzaam werk.

Artikel 8 van het besluit van 20 december 2018 betreffende de erkenning van de sociale ondernemingen bepaalt de criteria op basis waarvan de verwezenlijking van een economisch project kan worden beoordeeld. **Brupartners** meent dat men ook andere criteria in aanmerking zal moeten nemen, zoals de verhouding tussen toelagen en ontvangsten, de capaciteit om de stakeholders (kapitaal, werk...) te vergoeden.

1.4 Gebruik van de NACE-codes

Gelet op de talrijke criteria die aan de ondernemingen zullen worden opgelegd om voor de economische steun in aanmerking te komen, verwondert **Brupartners** zich erover dat de Regering

overweegt om gebruik te maken van een filter die gebruik maakt van de NACE-codes. Ook al erkent hij dat het gebruik van zo'n filter zich in het geval van gerichte en dringende steun kan rechtvaardigen, toch zou de individuele behandeling van de steunaanvragen de norm moeten zijn.

Brupartners is eveneens van mening dat het gebruik van de NACA-codes het gevaar behelst dat dit bepaalde ondernemingen met modellen van economische ontwikkeling, die voorbeeldig zijn op sociaal en milieuvlak, op arbitraire wijze dreigt uit te sluiten van de steun.

Indien deze filter van de NACE-codes bovendien enkel wordt ingevoerd om bepaalde ondernemingen uit het toepassingsveld van de premies uit te sluiten, dan is **Brupartners** van oordeel dat het criterium van het percentage van publieke financiering en een individuele analyse van de dossiers door het Bestuur de criteria van punt 1.2 van de economische voorbeeldigheid zouden kunnen aanvullen.

1.5 Samenwerking met Actiris

Het ontwerp van ordonnantie versterkt de verplichting voor de begunstigde van de steun om met Actiris samen te werken in geval er vacante arbeidsplaatsen zijn. **De representatieve organisaties van werkgevers, middenstand en werkgevers van de social-profitsector** menen dat dit te ver gaat en niet met de realiteit van de arbeidsmarkt overeenstemt die berust op een gemengd beheer (profit en non-profit publiek-privaat). Actiris moet een partner zijn, en dit dient bijgevolg op vrijwillige basis te gebeuren.

1.6 Criteria ter evaluatie van de voorbeeldigheid

Brupartners stelt zich vragen bij de uitvoerbaarheid van een systeem dat is gebaseerd op de evaluatie van criteria op een welbepaald ogenblik, terwijl de onderliggende concepten van deze criteria kunnen evolueren.

Ook al onderschrijft hij de doelstellingen voor de transitie naar een koolstofvrije economie die kwaliteitsvolle werkgelegenheid creëert, toch vreest **Brupartners** dat de invoering van een erkenningssysteem, dat uitsluitend op het verkrijgen van labels, certificeringen en andere erkenningen is gebaseerd, niet de nodige soepelheid biedt om de transitie van alle actoren van de Brusselse economie mogelijk te maken.

Brupartners is bovendien van mening dat de veelheid aan labels, waarop zo'n proces is gebaseerd, pedagogische informatie vereist om de leesbaarheid van het systeem van economische steunmaatregelen te verzekeren. Een informatie, die toegang verschaft tot de verschillende beschikbare steunmaatregelen, niet enkel vanuit hun doelstellingen of de levenscyclus van de onderneming maar eveneens via labels, zou de ondernemers toelaten om makkelijker hun weg te vinden.

Brupartners denkt bovendien dat de verplichting tot verkrijging van een label om voor bepaalde premies (of de verhoging ervan) in aanmerking te komen, de huidige « toelagejagers » kan omvormen tot « labeljagers ».

Brupartners vraagt bijgevolg dat er alternatieve oplossingen worden uitgewerkt, zoals de invoering van een automatische erkenning van labels en certificaten die door internationale instellingen (normen ISO, EMAS...) zijn erkend. Er moeten tevens andere pistes worden aangereikt aan de ondernemingen die over geen enkel label beschikken en slechts over weinig middelen voor het verkrijgen ervan, via hub.brussels of een *ad hoc* commissie, of zoals er bij finance&invest.brussels

bestaan voor de solidaire leningen. Indien ondernemingen zelf hun inspanningen aantonen, is een individuele evaluatie van elke aanvraag noodzakelijk. De juridische formulering van de criteria in artikel 5 om tot een objectieve analyse te kunnen komen, is niet gemakkelijk, hetgeen het voorbeeld van de criteria 'circulaire economie' heeft aangetoond.

1.7 Comité

Brupartners neemt akte van het feit dat er een comité zal worden opgericht voor de evaluatie van de voorbeeldigheidscriteria op sociaal en milieuvlak voor de criteria waarvoor er geen label bestaat. Hij stelt zich vragen bij de beginselen die de werking en de samenstelling van zo'n comité zullen regelen.

Brupartners stelt bovendien vast dat er eveneens zo'n comité zal worden opgericht in het kader van de opvolging van de kwaliteit van de werkgelegenheid en van het burgerspaargeld, maar dat deze een verschillende benaming hebben en op een verschillende manier zijn samengesteld. Dit draagt niet bij tot de leesbaarheid van de verschillende procedures. **Brupartners** vraagt daarom om desgevallend een koepelcomité te voorzien dat zich wat betreft zijn samenstelling en de te vervullen opdrachten kan aanpassen.

1.8 Tewerkstellingscoöperaties

Brupartners stelt zich vragen bij de gepastheid om bepaalde steunmaatregelen open te stellen voor de personen die in een tewerkstellingscoöperatie actief zijn, zoals SMART, ISIS-DiES, Brucoop, enz. Hij is tevens verwonderd over de vermelding door de Regering van een voorwaarde om 3 jaar in een tewerkstellingscoöperatie actief te zijn om voor de voorziene steun in aanmerking te komen. Aangezien de doelstellingen van deze tewerkstellingscoöperaties erin bestaan, de personen toe te laten om nieuwe structuren op te richten in de Brusselse economie, lijkt het contraproductief om steun te voorzien die aan dit bijzonder statuut is gekoppeld. Dit zou immers ingaan tegen het effect van springplank naar het effectief ondernemerschap.

Brupartners is bovendien van mening dat de beperking van de steun tot de entiteiten, die over een BTW-nummer beschikken, er bijkomend toe zou kunnen aanzetten om het statuut van zelfstandige of onderneming te verwerven.

1.9 Uitbreiding van het doelpubliek

Brupartners staat positief tegenover het voornemen van de Regering om de toegang tot steun tot de ondernemingen van de social-profitsector uit te breiden. Dit voornemen komt reeds tot uiting doorheen een wijziging van het criterium van het percentage inzake publieke financiering. **Brupartners** vestigt evenwel de aandacht van de Regering op de noodzaak om eveneens de criteria met betrekking tot de NACE-codes aan te passen en voor de analyse van de ondernemingen die een opdracht van algemeen nut vervullen. Zo niet is het mogelijk dat de nagestreefde doelstelling niet wordt gehaald.

De representatieve organisaties van werkgevers, middenstand en werkgevers van de social-profitsector stellen vast dat de uitbreiding van het doelpubliek van de steunmaatregelen niet gepaard gaat met een verhoging van de budgetten (gesloten enveloppe) van deze steunmaatregelen.

2. Bijzondere beschouwingen

Brupartners verwijzt naar de Bijdrage van 31 maart 2022 betreffende de hervorming van de steun voor de economische ontwikkeling van de ondernemingen, en meer in het bijzonder naar punt 2.7 betreffende de specifieke opmerkingen over de steunmaatregelen.

2.1 Steun voor algemene investeringen ter ondersteuning van de economische transitie

Brupartners stelt zich vragen bij de voorafgaandelijke verplichting van een deskundigenverslag met betrekking tot de overwogen investeringen op het vlak van besparingen of hergebruik van grondstoffen of van de energie noodzakelijk voor het productieproces. Hij vraagt zich af wat men bedoelt met “deskundige”? Gaat het om het EnergiePack? **Brupartners** meent dat deze verplichting een rem vormt op het verkrijgen van deze steun. De ondernemers zullen consultancy-steun moeten aanvragen om de investeringssteun te kunnen genieten. Indien de ondernemers weten welke investeringen moeten worden verricht, dan is deze verplichting niet nuttig, te meer daar er een volledige lijst is voorzien van de investeringen die in aanmerking komen, wat eventuele misbruiken beperkt.

2.2 Steun voor aanwerving of opleiding

De representatieve organisaties van werkgevers, middenstand en werkgevers van de social-profitsector zijn van oordeel dat het voorgestelde systeem te ingewikkeld is en te veel verhogingen voorziet. Ze stellen voor om zich te laten leiden door de bestaande SESAM-steun in het Waalse gewest, die een succes is onder de ZKO.

De representatieve organisaties van werkgevers, middenstand en werkgevers van de social-profitsector stellen concreet de volgende aanpassingen voor:

- Optrekken van het basisbedrag tot €10.000 en de mogelijkheid voorzien om het in enkele gevallen tot €15.000 te verhogen;
- Voorzien dat de steun op trimestriële basis wordt gestort;
- Een steunmaatregel niet koppelen aan een stijging van het zakencijfer. De groei is reeds reëel met de uitbreiding van het personeelsbestand;
- De steun tot maximum 3 VTE per micro-onderneming verhogen;
- De steun vanaf de eerste aanwerving voorzien.

*
*   *